

СЪГЛАСУВАНО:

**Областен управител
и председател на ОСНРБ**

на.....2023г.

**Приета на заседание
на Общински съвет
Тервел с Решение №8-146**

от 20.07.2023г

Председател на ОбС:.....

**ПРОГРАМА
ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ
В ОБЩИНА ТЕРВЕЛ**

2023 - 2025 г.

I. Основание за разработване.

Програмата за намаляване на риска от бедствия е разработена в изпълнение на чл. 6д и чл. 65б, т. 1 от Закона за защита при бедствия.

II. Цел и направления за намаляване на риска от бедствия.

Цел: Предотвратяване и/или намаляване на неблагоприятните последици за здравето и живота на хората, опазване на държавната, общинска и частна собственост и околната среда следствие на природни и/или причинени от човешка дейност бедствия.

Направления за реализиране на мероприятията за намаляване риска от бедствия:

- Прилагане на политика за инициране и провеждане на мероприятия за развитие капацитета на ръководния състав и служителите от администрацията за идентифициране и оценка рисковете от бедствия, застрашаващи живота и здравето на населението.

- Оценка, анализ и мониторинг на рисковете от възможните бедствия. Изграждане и поддържане на системи за мониторинг, ранно предупреждение и оповестяване при бедствия.

- Провеждане на обучение на всички нива в администрацията и сред населението за изграждане на култура за защита при бедствия и повишаване на информираността на населението в дейностите за намаляване на риска от бедствия.

- Планиране и реализиране на мерки за намаляване и управление на рисковите фактори и повишаване на готовността за реагиране и възстановяването при бедствия.

III. Природни и причинени от човешка дейност опасности които могат да предизвикат бедствия. Мероприятия за намаляване риска от бедствия.

1. Основни природни и причинени от човешка дейност опасности.

Идентифицирането на опасностите, които могат да предизвикат проява на бедствия е продължителен процес, насочен към съобразяване не само с проявили се и съществуващите в момента, но и към развитието им във времето. Необходимо и особено важно е да се отчита историческото развитие на опасностите, тъй като инциденти, които са се случили или са били избегнати, могат да допринесат за анализиране на историческата повтораемост на някои бедствия - природни или причинени от човешка дейност.

През последното десетилетие Република България бе засегната от голям брой и с висок интензитет бедствия, което поставя страната ни в териториите, характеризиращи се с висок риск в тази сфера.

Територията на Република България и в частност на Община Тервел е изложена на следните видове опасности:

- Сеизмична опасност
- Опасност от наводнения
- Опасност от ядрена или радиационна авария
- Опасност от пожари
- Опасност от неблагоприятни метеорологични явления (силен вятър, снежни бури, обилни снеговалежи, заледряване и екстремни температури)
- Опасност от биологично заразяване (развитие на епизоотични пандемии и други епидемии, не разпространявани чрез животни)
- Опасност от промишлени аварии и аварии при превоз на опасни вещества, материали и отпадъци

Сеизмична опасност

Сеизмичните въздействия се характеризират със своята непредвидимост, особено по отношение на времето, поради което при проявата им се причиняват големи по размер последици - жертви и пострадали сред населението, значителни материални щети и др.

От сеизмологична гледна точка България е разположена в Алпо-Хималайския сеизмичен пояс. Територията на Република България е характерна с висока сеизмична активност и е сред класифицираните като „втори ранг земетръсно-опасни участъци” по Земята.

Територията на община Тервел попада под въздействието както на вътрешни, така и на външни за страната сеизмогенни райони с очакван магнитуд до VI степен по скалата на Рихтер и интензивност от VII и по-висока степен по скалата на Медведев - Шпонхойер - Карник.

Значителна част от територията на Община Тервел попада в Североизточния сеизмичен район. Въпросът за същинското прогнозиране - едновременното определяне на силата, мястото и времето на земетресението все още няма еднозначно решение в световен мащаб.

Сеизмичната опасност не може да бъде контролирана, но сеизмичният риск може да бъде управляван и намален. Намаляването на сеизмичния риск се осъществява преди всичко чрез подобряване на устройственото планиране и инженерно-техническото проектиране, изграждането и експлоатацията на строежите.

Опасност от наводнения

В последните години наводненията в целия свят са често проявяващи се бедствия. Те причиняват огромни щети, тъй като засягат урбанизирани територии, продуктивни земеделски земи и горски масиви и не рядко са свързани с човешки жертви. В съответствие с научната класификация за този вид опасности и съгласно Закона за водите, наводненията могат да бъдат природни и техногенни.

Природни наводнения:

- наводнения от речни разливи - разрушаване на язовирни стени, диги или други хидротехнически съоръжения, стеснени и с намалена проводимост, затлачени речни русла, дерета и канали;
- поройни наводнения - наводнение, предизвикано от падане на обилни, поройни валежи - над 30 л/ m² или при интензивно топене на снеговете и препълване на канализационната мрежа за повърхностни води.

Техногенни наводнения:

- наводнения от аварии и неправилно управление на хидротехнически съоръжения;
- наводнения, причинени от преднамерени действия.

В историята на община Тервел не са известни големи наводнения в населените места, но все пак са възможни при поройни и продължителни валежи или интензивно топене на снеговете. Те се проявяват като локални поройни наводнения, в районите на отделни дерета.

По опасни са поройните наводнения за селищните райони, където водонепропускливите, гладки покривни и улични настилки създават условия за големи скорости на водата, бърза концентрация и почти никакви загуби от инфилтрация в почвата. Подобен ефект се получава и в суходолията с голям наклон на дъното и скатове, където бързата концентрация на оттичащите се води е в състояние да породи катастрофални високи вълни с много малка трайност.

В резултат на високата вълна влачеща дървета, растителност и различни отпадъци се затлачват водостоците и мостовете на пътните артерии, подприщва се водното течение в деретата, което предизвиква разливи и наводняване на големи селскостопански площи, повреди по пътните съоръжения, както и разрушаване на кирпичени сгради и стопански постройки съпроводено със загуби на животни, готова продукция и материални ценности и възможни човешки жертви. Възможно е активизиране на свлачищни и срутищни процеси, както и възникване на пожари в резултат на къси съединения.

Река Суха преминава през североизточната част на общината. По

нейното течение са язовирите „Оногур“ и „Брестница“, които са трайно сухи. Река Хърсовска прекосява общината с три сухи ръкава. По един от ръкавите е изграден язовир „Тервел Х“ – трайно сух.

Реките са с дъждовно-снежно подхранване, те са преобладаващо сухи, като провеждат водни маси само при проливни дъждове и интензивно снеготопене.

За община Тервел са характерни наводненията предизвикани от падането на обилни дъждове или интензивно топене на снегове. В общината са възможни локални наводнения и разливи, проявяващи се в районите около коритото на река ”Суха река”, основно в земеделски площи. В общината има 16 микроязовира. С най-голям наличен полезен обем са “Тервел”, “Сърнец 1”, “Сърнец 2”. Използват се основно за рибовъдство, ретензия на високите води, регулиране на каналния отток. Подпочвените води се намират най-малко на 25 метра дълбочина.

Опасност от катастрофално наводнение при земетресение, предумишлени действия или неправилна експлоатация в общината няма.

Частични наводнения заливащи селскостопански площи могат да възникнат при бурни и продължителни дъждове.

Опасност от пожари

Пожарът е неконтролируемо горене във времето и пространството, свързано със заплахата за собствеността, живота и здравето на хората. Основни причини за възникване на пожари са природни явления и/или човешка дейност. Като стихийно бедствие пожарът възниква при нарушаване на противопожарните изисквания от населението при:

- опалване на стърнищата;
- палене на огньовете в горските участъци и лесозащитните пояси;
- повреди в електроснабдителната мрежа;
- неправилно боравене с газ за домакински нужди;
- неконтролируема игра с огъня от деца и др.

В общината има риск от възникване на горски и полски пожари през периода от месец май до октомври. Високите температури, продължително засушаване и изсъхване на сухата растителност в съчетание с човешка небрежност, създават условия за възникване на горски и полски пожари.

Горските пожари са една от основните опасности за състава, структурата и функционирането на горските екосистеми. Климатичните промени през последното десетилетие и човешката небрежност доведоха до повишаване на честотата на възникване на горските пожари и размера на засегнатите от тях територии. Антропогенният характер на над 90% от пожарите налага категоризирането на горите в близост до урбанизирани

територии като високорискови. В настоящия момент такива са около три четвърти от горите в България.

На територията на Община Тервел горските територии са с обща площ 130 714 хил. дка.

Не са редки случаите на полски пожари предизвикани от земеделски стопани при палене на стърнища и от пастири и граждани, при изгаряне на сухи тревни площи и растителни отпадъци при почистване на дворове. Основни фактори за намаляване броя на пожарите и щетите от тях са: повишаване ефективността на обучението в учебните заведения; повишаване културата на населението в областта на пожарната безопасност; прилагане на необходимите превантивни мерки за недопускане възникването на пожари и за ограничаване разпространението на възникнали пожари; познаване и спазване на правилата за пожарна безопасност за различните обекти и дейности; поддържане степен на готовност на екипи и техника за борба с пожарите.

Опасност от неблагоприятни метеорологични явления, като засушаване, силни ветрове и смерч, обилни снеговалежи, снежни бури, заледяване и екстремни температури

Засушаването е следствие от намаляването на валежите за дълъг период от време. Често редица метеорологични елементи като високи температури, силни ветрове и ниска относителна влажност се проявяват съвместно със засушаването, което прави това явление много силно изразено. Установената негативна тенденция в многогодишните изменения на валежите за много райони на България показва, че съществува вероятност за проява на засушавания в страната. Това налага да се изследва и анализира риска от суша и да се разработят и прилагат мерки за неговото намаляване и възможно отстраняване.

Силните ветрове не са често явление за страната. Средногодишният брой на дни със силен (ураганен) вятър е между 5 и 20 дни. Ураганният вятър, надхвърлящ значително ветровото натоварване при оразмеряването на сгради и обекти, е рядко явление, но въпреки това се случва. Силните ветрове на територията на общината могат да доведат до прекъсване на електроснабдяването следствие на късане на въздушните далекопроводи, пречупване на клони и дървета, нарушения на инфраструктурата и са заплаха за живота, здравето и имуществото на хората.

Спецификата на континенталния климат е в основата и на възможни снегонавявания. Снежните виелици и заледявания са често явление за територията на Община Тервел. Те са характерни за месеците декември и януари, но могат да се проявят и през останалите зимни месеци. Снежните

бури и заледявания водят до нарушаване на въздушните комуникации, блокиране на пътищата и е възможно да поставят в рискова ситуация живота на много хора. Снеговалежите могат да имат бедствен характер главно в населените места и да причинят блокиране на транспорта, прекъсване на електроснабдяването и водоснабдяването, затруднения в медицинското осигуряване и снабдяването с хранителни продукти на населението. Ниските температури са причина за заледяване платната на надлезите, обледеняването на електропроводи и други открити комуникационни линии.

Най-често снегонавявания се образуват по пътните артерии в общината, както следва: Тервел- Честименско; Тервел – Божан; Жегларци- Орляк-Зърнево; Каблешково- Межден; Разклона до Оногур.

Към природните бедствия могат да се отнесат и екстремните температури. От една страна това са аномално ниски температури в зимния период - студове, от друга - аномално високи температури през лятото - горещини. Освен, че затрудняват ежедневната дейност на човека, екстремните горещини причиняват различни аварии и кризисни ситуации. Екстремните ниски температури и горещини могат да вземат и човешки жертви.

Опасност от ядрени или радиационни аварии

Въпреки строгите мерки за сигурност при работата на различните видове ядрени реактори и наличието на автоматизирани системи за управление, контрол и защита, практиката по експлоатацията им показва, че е възможно възникването на ситуации, които са съпроводени с аварийно изпускане на радиоактивни вещества в околната среда

Радиоактивно замърсяване би могло да се получи, както при аварийна ситуация в АЕЦ „Козлодуй“, съпроводена с изпускане в околната среда на радионуклеиди, така и при трансгранично радиоактивно замърсяване, вследствие на ядрена или радиационна авария в други страни, а също и при инциденти с транспортни средства /автомобили, жп вагони, плавателни средства и самолети/, превозващи радиоактивни материали. АЕЦ „Козлодуй“ е на около 310 километра, а АЕЦ „Черна вода“ в Румъния на около 150 км по въздух.

Потенциално опасни са и АЕЦ, намиращи се на територията на Украйна след продължителни ветрове по посока на България.

Населените места от община Тервел не попадат в 50 км зона за неотложни защитни мерки.

През последните години се забелязва и тревожна тенденция на увеличаване на опитите за злонамерено използване на радиоактивни източници за терористични цели. В тази връзка, както и за изпълнение на Плана за действие на ЕС за усилване на мерките за противодействие на

терористични заплахи, свързани с химически, биологични, радиоактивни и ядрени (ХБРЯ) материали от 2009 г., е създадена междуведомствена работна група от експерти в Република България.

Опасност от промишлени аварии и аварии при превоз на опасни вещества, материали и отпадъци

На територията на Република България работят предприятия, класифицирани и регистрирани като „предприятия с висок рисков потенциал”, както и „предприятия с нисък рисков потенциал”, съгласно изискванията на Закона за опазване на околната среда и Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и за ограничаване на последствията от тях. Това са предимно предприятия от химическата промишленост, производство и търговия с взривни вещества, предприятия за нефтопреработка и търговия с петролни продукти и газ.

На територията на община Тервел няма обекти класифицирани като „предприятия с висок рисков потенциал“ или „предприятия с нисък рисков потенциал“.

Независимо от това на територията на гр. Тервел източник на аварии и разпространение на промишлени отровни вещества може да е завод „Пластхим-Т“ АД, в който се съхраняват опасни вещества като: пропанол; метоксипропанол; етанол; мастила за флексопечат; природен газ-метан.

На територията на гр. Тервел е изградена и площадка за декомпресиране на природен газ, собственост на Аресгаз ЕАД гр. София, като природния газ постъпва в обекта чрез трейлъри на „Черноморска газова компания“ ЕООД – гр. Варна. В обекта се съхраняват и използват опасни химични вещества, суровини и крайни продукти като метан и одорант.

Големите промишлени аварии често имат тежки последствия върху населението и околната среда, освен това въздействието може да засегне територии извън самите обекти. Това подчертава необходимостта от подобряване на съществуващия контрол на опасностите от големи промишлени аварии, които включват опасни вещества и предприемане на подходящи превантивни действия за осигуряване на високо ниво на защита за населението и околната среда.

Опасност от биологично заразяване

1. Опасност от епидемии – В епидемиологията за епидемия се говори, когато нови случаи на определено заболяване, при определена популация и през определен период, значително надхвърлят обичайното и очакваното, при което е налице масово разпространение на заболяването. Епидемията се отнася до локално разпространение но ако излезе извън границите на страната, се

смята за пандемия. Най-често причинителят за епидемията е инфекциозен агент, така че става дума за инфекциозно заболяване като: чума, тиф, холера, дифтерия, скарлатина, грип и др.

2. Опасност от епизоотии – Епизоотия е широкомащабно разпространение на инфекциозно заболяване на определена територия при един или повече животински вида. Заболяването значително превишава нивото на заболяемост, обичайно регистрирано на същата територия. Фактически погледнато епизоотията е епидемия сред животните. Независимо от усилията за осъществяване на ефикасен контрол, периодично заразните болести по животинските видове „напомнят“ за себе си: шап, класическа и африканска чума по свинете, нюкясълска болест по птиците, бруцелоза по овцете и козите и др. Тези инфекциозни заболявания допреди 3-4 години не са установявани у нас.

3. Опасност от епифитотии – Епифитотия е масова поява на заразна болест по растенията върху определена площ за ограничен период. Причинява огромни материални щети на земеделското, зелената система и горското стопанство, а в някои случаи водят до почти пълното ликвидиране на отделни видове растения на цели континенти, какъвто е случая с пригора по кестена, холандската болест по бряста и ръждата по петолистния бор. Най-доброто предложено на практика средство за борба срещу болестите по растенията са устойчивите сортове. В много случаи, както е при вирусните болести, ръждите по житните сортове и редица болести, причинявани от почвени фитопатогенни устойчиви причинители, са почти единственото практически приложимо решение на проблема.

Съществуващите производствено-икономически условия, структурата на селското стопанство, влошената епизоотична и епифитотична обстановка, търговията, вносът и износът с живи животни, продукти от животински и растителен произход, възникване на вирусна епидемия са условия за възникване на огнища на биологично заразяване.

Границите на биологичното огнище се определят от специализирани противоепидемични и противоепизоотични формирания на компетентните ветеринарни власти и вирусолози, които в дадени условия действат синхронизирано, а тези на поразените растения се определят от фитосанитарните инспектори в Българска агенция по безопасност на храните.

2. Мероприятия за намаляване риска от бедствия – На база идентифицираните опасности от природни явления, човешка дейност, промишлени и други ситуации с потенциален риск за бедствие, с цел намаляване риска от бедствия се предвиждат следните мероприятия:

№	Мероприятия	Изпълнител	Срок
I Прилагане на политика за привеждане на мероприятия за идентифициране и оценка на рисковете от бедствия, застрашаващи живота и здравето на населението			
1.	Разработване и приемане на общинска програма за намаляване на риска от бедствия за периода 2023-2025г.	Общинския съвет за намаляване на риска от бедствия	04.2023г.
2	Актуализация на плана за защита при бедствия в община Тервел	ОбСНРБ Ст. спец. ГЗ и ОМП	При всяка промяна
3	Преглед и запознаване с измененията на нормативната уредба при бедствия	ОбСНРБ	Ежегодно до 31.01.
4	Разработване на планове за обучение по защита при бедствия.	ОбСНРБ Ст. спец. ГЗ и ОМП ; ПБЗН	Ежегодно до 31.01.
5	Създаване на механизъм за взаимодействие на общинската администрация със структурите на ЕСС	Зам. председател на ОбСНРБ	30.05.2023г.
6	Изготвяне на годишен план за изпълнение програмата за намаляване риска от бедствия.	Зам. председател на ОбСНРБ	Ежегодно до 31.01.
7	Изготвяне на годишен доклад за състоянието на защитата при бедствия на територията на общината.	ОбСНРБ	Ежегодно до 01.03.
II. Оценка, анализ и мониторинг на рисковете от възможните бедствия. Изграждане и поддържане на система за мониторинг, ранно предупреждение и оповестяване при бедствия.			
1	Внедряване на система за ранно предупреждение и събиране на данни за бедствията	ОбСНРБ	2023-2025г.
2	Установяване и картографиране на обекти от критичната инфраструктура на територията на общината.	Зам. председателя на общинския съвет за НРБ	2023г.
3	Изграждане на локална система за оповестяване на обекти общинска собственост, съгласно ЗЗБ	Зам. председателя на общинския съвет за НРБ	До 2024г.
4	Изграждане на подвижен пункт за управление (в служебен автомобил) с възможност за събиране на данни при бедствия.	Зам. председателя на общинския съвет за НРБ	2025г.
III. Провеждане на обучение в администрацията и сред населението за изграждане култура за защита при бедствия и намаляване на риска при бедствия			

1	Оказване на методическа помощ при организиране на обучението на детски и учебни заведения за действия и защита при бедствия.	РД ПБЗН, ст. спец. ГЗ,	Ежегодно
2	Подобряване взаимодействието по обучение за реакция и поведение при бедствия между училищните ръководства, РС ПБЗН и общинската администрация.	Зам. председателя на ОбСНРБ, РС ПБЗН Тервел ; Директори на училища и ДГ	Ежегодно
3	Изготвяне информация и качване на интернет страницата на общината за повишаване информираността на населението за поведение и действия при бедствия.	Секретаря на ОбСНРБ	30.09.2023г.
4	Разработване планове за обучение на населението и подготовка за защита при бедствия на ръководния състав и служителите на общинската администрация	Зам. председателя на ОбСНРБ	Ежегодно
5	Попълване състава на доброволното формиране в общината.	Секретаря на ОбСНРБ	При необходимост
6	Организиране на поддържащо обучение на доброволното формиране съвместно с РС ПБЗН	Председателя на ОбСНРБ	Ежегодно
7	Повишаване нивото на качеството за управление при бедствие чрез обучението на членовете на общинския съвет за изпълнение на Плана за защита при бедствия.	Зам. председателя на ОбСНРБ	Ежегодно
8	Междуведомствени тренировки по проиграване на кризисни ситуации с членовете на щаба за намаляване риска от бедствия	Зам. председателя на ОбСНРБ	Ежегодно
IV. Планиране и реализиране на мерки за намаляване и управление на рисковите фактори и повишаване на готовността за реагиране и възстановяване при бедствия			
1	Изграждане, рехабилитация и поддръжка на съоръжения за защита от вредното въздействие на водите и намаляване риска от наводнения.	Зам. председателя на ОбСНРБ	2023-2025г.

2	Изготвяне на годишни доклади за състоянието на изпълнението на мерките за намаляване на риска при бедствия	Секретарят на ОбСНРБ	Ежегодно
3	Провеждане на тренировки със служителите на общинската администрация за поведения, действия и защита при бедствия.	Секретарят на ОбСНРБ, кметовете и кметските заместници	Ежегодно
4	Провеждане на учения и тренировки на доброволците от доброволното формиране с основните сили на ЕСС	РС ПБЗН Тервел	Ежегодно
5	Изготвяне на отчет за резултатите от подготовката и дейността на доброволното формиране	Секретарят на ОбСНРБ,	Ежегодно
6	Провеждане на работна среща на тема „Ролята и мястото на кмета и кметския заместник при превенция за намаляване на риска от бедствия и възникване на бедствени ситуации”	Зам. председателят на ОбСНРБ	По отделен план
7	Провеждане на тактическо занятие по изучаване на Правилник за организация и дейността на Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към Министерския съвет.	Секретарят на ОбСНРБ,	По отделен план

ИНЖ. СИМЕОН СИМЕОНОВ

Кмет на община Тервел и

Председател на ОбСНРБ